

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 304/2026-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Lukášom Bodnárom, Hrnčiarska 8, Košice, proti postupu Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 4T/164/2006 a proti postupu Krajského súdu v Prešove v súvislosti s rozhodovaním o opravných prostriedkoch takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. apríla 2026 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4T/164/2006 (ďalej len „napadnuté konanie“) a postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v súvislosti s rozhodovaním o opravných prostriedkoch (spisovú značku odvolacích konaní sťažovateľ neuvádza, pozn.). Zároveň žiada priznať primerané finančné zadostučinenie 17 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, príloh k nej pripojených sťažovateľom i okresným súdom, ako aj z ostatného spisového materiálu je zrejmé, že sťažovateľ bol obvinený zo spáchania trestného činu podvodu formou spolupáchateľstva v zmysle § 9 ods. 2 k § 250 ods. 1 a ods. 4 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005. Následne bola proti nemu prokurátorom Okresnej prokuratúry Humenné podaná obžaloba pod č. k. 1 Pv 706/02-226 z 20. októbra 2006, o ktorej na prvom stupni konal a rozhodoval okresný súd. Sťažovateľ sa zmieňuje, že v jeho veci

rozhodoval aj krajský súd, a to celkom trikrát. Uznesením sp. zn. 6To/21/2020 zo 7. októbra 2020 a následne aj uznesením sp. zn. 4To/18/2023 z 18. júla 2023 krajský súd zrušil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu v celom rozsahu a vrátil vec súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu prejednal a rozhodol. Napokon krajský súd rozsudkom sp. zn. 4To/20/2024 z 24. júla 2024 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vo veci sám rozhodol, a to po viac ako 17 rokoch od podania obžaloby.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľom predostretá sťažnostná argumentácia smeruje k poukázaniu na extrémnu dĺžku trvania trestného súdneho konania zapríčinenú najmä nečinnosťou a nesústredeným postupom okresného súdu, čím došlo k porušeniu sťažovateľom namietaných základných práv. Sťažovateľ upriamuje pozornosť na to, že hoci napadnuté konanie skončilo v roku 2024, je presvedčený o tom, že lehota na podanie sťažnosti musí byť interpretovaná ústavne konformne, so zreteľom na princíp materiálnej spravodlivosti. Dĺžka napadnutého konania v trvaní 17 rokov spôsobila sťažovateľovi taký stav vyčerpania a zásahu do jeho osobnostných práv, že trvanie na striktnnej dvojmesačnej lehote od právoplatnosti rozhodnutia by bolo v tomto konkrétnom prípade prejavom neprípustného právneho formalizmu. Sťažovateľ dlhodobo žil v stave permanentnej právnej neistoty, ktorá mu znemožnila normálne fungovanie v osobnom, rodinnom i profesionálnom živote. Nemožnosť plánovať budúcnosť, neustála hrozba závažného trestu a stigma obvineného z trestného činu poznačili jeho celú produktívnu životnú fázu.

4. Vec sťažovateľa nebola právne ani fakticky zložitá, sťažovateľ, resp. jeho právny zástupca nevykazovali pasivitu, ktorá by viedla k vzniku zbytočných prietáhov v napadnutom konaní. Zodpovednosť za neprimeranú dĺžku napadnutého konania nesie primárne okresný súd, ktorý svojou nečinnosťou a nesústredeným postupom zapríčinil vznik zbytočných prietáhov.

5. Sťažovateľ ďalej cituje recentnú právnu úpravu, ako aj judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k problematike zbytočných prietáhov. Osobite poukazuje na rozsudok ESLP vo veci Kudła proti Poľsku (č. 30210/96 z 26. októbra 2020, pozn.) a argumentuje, že ak by ústavný súd odmietol posúdiť meritum jeho ústavnej sťažnosti na extrémne prietahy výlučne z dôvodu uplynutia zákonnej lehoty v situácii, keď samotné porušenie práva (prietahy) trvalo neúmerne dlho a konštituovalo zásah do ľudskej dôstojnosti, išlo by o porušenie čl. 13 dohovoru tak, ako ho definuje uvedený rozsudok.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom všeobecných súdov z pohľadu neprimeranej dĺžky napadnutého konania.

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky

a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

9. Ústavný súd vo svojej judikatúre pravidelne zdôrazňuje, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020). K tomu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím, prípadne k nemu môže dôjsť aj iným zákonom predvídaným spôsobom nastoľujúcim právnu istotu (m. m. IV. ÚS 469/2020). Jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú. Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri rozsudok vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05). V okolnostiach prerokovanej veci je zrejmé, že v aktuálnom štádiu nejde o aktuálny a trvajúci zásah do práv sťažovateľa.

10. Okrem toho jednou zo základných podmienok konania o ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom podľa čl. 127 ústavy je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, IV. ÚS 158/04, I. ÚS 109/06), a to ani v prípade, ak je napádaný postup súdu pre tvrdené porušenie základných práv podľa § 48 ods. 2 ústavy, resp. i práva na prejednanie veci v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 208/2023, I. ÚS 201/2025).

11. Ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti, všetkých jej príloh a obsahu na vec sa vzťahujúceho spisového materiálu má nesporne preukázané, že v čase doručenia ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavnému súdu (21. apríla 2026) bolo napadnuté konanie takmer dva roky právoplatne skončené, a to rozsudkom krajského súdu sp. zn. 4To/20/2024 z 24. júla 2024, ktorým bol sťažovateľ uznaný

vinným z trestného činu podvodu spolupáchateľstvom, z ktorého bol obvinený, a bol mu uložený peňažný trest 300 eur v mesačných splátkach po 50 eur a pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, bol mu ustanovený náhradný trest odňatia slobody v trvaní troch mesiacov; zároveň boli obaja spolupáchatelia zaviazaní na náhradu škody ôsmim poškodeným. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 24. júla 2024, čím bola právna neistota sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému konaniu vedenému v jeho trestnej veci odstránená.

12. Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ predložil ústavnému súdu svoju ústavnú sťažnosť v čase, keď jej vec bola právoplatne skončená, a teda bolo objektívne nemožné, aby zo strany okresného súdu či krajského súdu dochádzalo k porušovaniu sťažovateľom namietaných práv. Ak sťažovateľ v minulosti v lehote dvoch mesiacov nevyužil príležitosť (zákonnú možnosť) podať proti namietanému postupu okresného či krajského súdu ústavnú sťažnosť nemožno tento postup sťažovateľa korigovať. Tým by sa v podstate z inštitútu ústavnej sťažnosti urobil časovo neobmedzený prostriedok ochrany základných práv a slobôd (k tomu aj bod 10 odôvodnenia tohto uznesenia), čo by bolo v prísnom rozpore s kogentným § 124 zákona o ústavnom súde, z ktorého okrem iného vyplýva, že ústavný súd nemôže zmeškanie tejto lehoty odpustiť alebo ju predĺžiť (I. ÚS 101/2023, I. ÚS 123/2023).

13. Vzhľadom na právoplatné skončenie napadnutého konania by konanie pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 590/2023, I. ÚS 201/2025). Posúdením uvedeného časového rámca ak napadnuté konanie právoplatne skončilo viac ako dva roky pred podaním ústavných sťažností, a teda nešlo o aktuálny a trvajúci zásah do práv sťažovateľa, v zmysle ustálenej judikatúry viedlo k odmietnutiu ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene, a tým aj ako zjavne neopodstatnenej [§ 56 ods. 2 písm. f) a g) zákona o ústavnom súde].

14. K argumentácii sťažovateľa založenej na záveroch rozsudku Veľkej komory ESLP vo veci Kudła proti Poľsku z 26. októbra 2020 (sťažnosť č. 30210/96, pozn.) vo vzťahu k posúdeniu včasnosti podania ústavnej sťažnosti a k povinnosti štátu poskytnúť sťažovateľovi účinný prostriedok nápravy, ktorý mu umožní namietnuť neprimeranú dĺžku konania (body 5 – 8 ústavnej sťažnosti) ústavný súd uvádza, že spomínaným rozsudkom ESLP rozhodol o sťažnosti (podanej v štádiu po podaní kasačnej sťažnosti) z dôvodu neprimeraného trvania väzobného stíhania sťažovateľa a následného trestného súdneho konania, keď ESLP vyslovil, že ku dňu jeho rozhodnutia konanie trvá viac ako deväť rokov (par. 123 citovaného rozsudku). Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku Kudła proti Poľsku vyslovil aj porušenie čl. 13 dohovoru, ktorého porušenie sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosťou síce spomína, ale nenamietal. Pritom vyslovenie porušenia tohto článku bolo najvýznamnejším aspektom celého rozsudku, keď ESLP zdôraznil, že ak sa konanie neúmerne vlečie, štát musí poskytnúť vnútroštátny najvýznamnejší aspekt tohto rozsudku právny prostriedok, ktorý umožní urýchlenie konania alebo poskytnutie kompenzácie.

15. V sťažovateľovej veci však nie je sporné, že podľa právneho poriadku Slovenskej republiky takýto účinný prostriedok nápravy na odstránenie prieťahov v priebehu napadnutého konania k dispozícii mal. Primárne je týmto prostriedkom sťažnosť pre nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku a následne inštitút ústavnej sťažnosti, ktorou bolo možné zvrátiť nežiaduci stav v podobe neprimeranej dĺžky vedeného súdneho konania formuláciou príkazu konať [§ 133 ods. 3

písm. a) zákona o ústavnom súde] a následne mal možnosť podať aj ústavnú sťažnosť na prieťahy v konaní. V konklúzii uvedeného podľa názoru ústavného súdu sťažovateľom citovaný rozsudok ESLP vo veci Kudła proti Poľsku nemožno aplikovať na jeho konkrétny prípad (a to aj pre diametrálne odlišný a neporovnateľný skutkový stav) a v žiadnom prípade tak nemožno zvrátiť závery prezentované v bode 12 a 13 odôvodnenia tohto uznesenia.

16. Dĺžka napadnutého konania bola nepochybne excesívna, poznačená nečinnosťou a najmä opakovane nesústreďenou činnosťou okresného súdu. Aj napriek tomu však nemožno tolerovať pasivitu sťažovateľa, ktorý sa nedomáhal efektívnej nápravy počas dlhoročného trvania trestného súdneho konania. Tým sťažovateľ evidentne nepostupoval v súlade so zásadou „*vigilantibus iura scripta sunt*“ [t. j. „práva patria len bdelym (pozorným, ostrážitým, opatrným, starostlivým“)].

17. Na okraj veci ústavný súd dáva do pozornosti, že napriek kvalifikovanému právnomu zastúpeniu sťažovateľa advokátom predložená ústavná sťažnosť vykazuje mnohé nepresnosti. Osobitne v časti návrhu na rozhodnutie je ústavná sťažnosť formulovaná zmätočne a neurčito, keď sťažovateľ požaduje od ústavného súdu vyslovenie porušenia namietaných práv postupom krajského súdu „*v súvislosti s rozhodovaním o opravných prostriedkoch v konaní vedenom pred Okresným súdom Humenné pod sp. zn. 4T/164/2006*“. Neurčitosť a tým aj nevykonateľnosť sťažnostného petitu (chýbajúca spisová značka), ktorým je ústavný súd podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný, by zakladala dôvod jej odmietnutia v danej časti aj pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

18. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. mája 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu